

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:

Kossuth-utca 166 szám, Falcione-féle ház.
Kiadóhivatal:
Oblát Károly könyvnyomdája, Kossuth Lajos-utca.

Felölös szerkesztő:

Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor.

Egyes szám ára 16 fillér.

Neptantóknak: Egész évre 8 kor., félfévre 4 kor., Egy negyedévre 2 kor.
Kiszámlázott minden vasárnap és csütörtökön.

Tanítóválasztás.

Az iparos iskolák felügyelő bizottsága vasárnap gondoskodott inasaink szellemi vezetéséről, megválasztván három évre a tanítókat, a kiknek mandátuma az idei tanév végén jár el.

A választás másodszer összehívott gyűlésen lett megejtve, a mi arra az érdeklődésre vet lényt, a melylyel iparosaink a saját érdekeiket kísérik. A gyűlésen a kir. tanfelügyelő elnököl.

Az országos vágygyal szívünkben, a mely az iparosok szellemi kiképzését, műveltségük emelését, ezek által vagyonosodásukat, boldogulásukat hangosan követeli, — szeretnénk gratulálni, szeretnénk azzal az örömmel gratulálni a felügyelő bizottság választásához, mely a haladás láttára támad a lelkünkben, de nem tehetjük. Egyelőre nem.

Mintha azt vennők észre, hogy az a czél, a mely minden magyar ember előtt lebeg, a mely iparosaink érdekeinek a legáltalánosabb felkarolásával egy és ugyanaz, — egy pillanatra elborult volna, — s e pillanat elég volt arra, hogy a bizottság ép ott, vétsen ellene ahol reményeink változásának forrását hisszük: az iskolánál.

Lehet, hogy csak előttünk értelmellen a tény, ép azért szová tesz-

szük, — s jól esik előre is az a hit, hogy az ellenkezőről teljesen meg leszünk győzve.

Köztudomásu, hogy a kir. tanfelügyelői tollakon és egy városi tisztviselőn kívül az inasiskolában népiszkolai tanítóink tanítanak, mint ördijas alkalmazottak.

Hogy ne kelljen dicsőrelet mondani munkásságukról, buzgalmuokról, népiszkolák fejlődéséről, elég, ha annyit mondunk róluk: ismerjük őket. Azt is hallottuk minden évben, hogy az iparos iskolában kemény munkát kell végezniök, amiből azt következtetjük, hogy ott van és pedig sok munka van. Kell hozzá mind a tíz tanterfű, a kik munkásságát előnyösen ismerjük. Sőt több is kell.

Mi azt vártuk, hogy a bizottság legközelebb azzal a kéréssel áll elénk, hogy »több munkás kéz kell, kevés a tanító, haladunk . . . .« es ime, a vasárnapi választás alkalmával egy bizottsági tag elő áll, röviden indítványozza, hogy válasszunk a tíz helyett nyolc tanítót és — választottak.

Hát a jó falusiak tanító fogyasztó vágya városunkban is feltámadhat? Hát oly meggyőző lehetett a rövid javaslat ereje, hogy elfeledjük, mily erőlyesen követelik már az iparosok ma-

guk a szakoktatás behozatalát ezáltal a munkának még tökéletesebb megsztását, a mely nem kevesbbíti, de feltétlenül követeli a tanerök szaporítását!

Hát ami tíz embernek derekas munkát adott a múltban, most nyolcznak könnyebb, kevesebb lesz?

Tán az iskola lentartó város lett mostohább, fukarabb, hogy takarékoskodni kell a bizottságnak? Arról nem tudunk, de azt tudjuk, s míg feltevéssünk meg nem változtatják alapos felvilágosítással, állítjuk is, hogy ez — visszafejlődés, hanyatlás.

Mi azt hisszük, hogy ez a »tanító-fogyasztó-javaslat« nem más, mint hirtelen támadt ötlet, nem pedig javaslat, a melyet közvetlen a választás előtt kell eldönteni, sőt mint olyant is tekintve, hogy következménye messze előre nyulik, előbb tanulmányozás, véleményezés végett a tanító-tesztületnek kellett volna kiadni, hol, ha életre való, akkor az ellenvetések tüzeiben megedződik, ha nem — elég, — ami, szerintünk, nem lett volna kár — a jövő iparosainak nagyobb erkölcsi hasznára.

Ismerve tanítóinkat, hisszük, hogy ha lelküsmereitök szava helyesli azt, amit képviselőjük a »tanító-fogyasztó-javaslat« ellen mondott, megtalálják az eszközt annak, hogy az ipar-

A „ZOMBOR és VIDÉKE“ TARCZAJA.

»Toldy«

Ira: Molnár Gyula.

(„Toldy“ egy verses drámának a címe. Szerzője: Rosthy Ede. Nemde, első pillanatra is föltűnik hogy ez a név Edmond Rostandra emlékeztet. S minthogy „Cyrano de Bergerac“-nak méltó pendantja „Toldy“, ennélfogva kettőjük közt nincs is egyéb különbség, mint hogy Toldynak nincs akkora ormánya mint Cyranonak, Rosthy pedig nem francia író. Egrébiránt Rosthy benyújtotta drámáját egy előkelő fővárosi színházhoz s mintán vagy másfélévig szerényen várakozott arra, hogy a darab elfogadásáról értesítsék, elszánta magát, hogy ez ügyben személyesen fog alkalmalkodni.)

Színigazgató (végignéve Rosthy Ede kopottas külséjén): Mit akar? Vagy úgy? . . . szerző . . . Várjon odakünn az előszobában.

Rosthy: (egy órai izgalmas várakozás után börtorkodik ismét kopogtatni).

Színigazgató: (Megengedi, hogy Rosthy be-

lépjen, sőt némi halozás után helylyel is megkínálja.) Ah, ön az Rosthy? . . . Nekem úgy rémlik, hogy a darabját egy év előtt elfogadtuk előadásra.

Rosthy: (Nem hi z föléinek.) Lehetséges . . . egy év előtt . . .

Színigazgató: kéresem a fiókjában az róasztalon, a kéziratzeckrényben, esenget; szolgál jó, akinek utasítást ad Rosthy darabjának bárhoman való kiadására.)

Rosthynek ezeltett módjában áll fájdalommal találgatásba merülni el. Az igazgató bizonyosan téved. Az elfogadott darab szerzőjét értesíteni szokták: Egy év előtt . . . Ez tisztára lehetetlenség.

Szolgá (Meghozza a darabot a reá vonatkozó bírálatokkal.)

Színigazgató (odaadja Rosthynek, hogy olvassa el; maga pedig tovább végzi dolgát. Jelentést kell szerkesztenie arról, hogy a páros bérlési napokat keddről csütörtökre helyezi át, ami igen nagy pénzürti fontossággal bír. Rosthy pedig olvassa a dramaturg bírálatát „Toldy“-ról.)

„A darab igen rossz — kezd a dramaturg — de mintha száz előzőjénél valamivel

jobb volna. Azonban szerzője ismeretlen egyén s így nem merem előadásra ajánlani. Egészen az igazgatóságra bízom, tegyen vele, amit akar . . .“

Az igazgató véleménye csaknem ugyanez a darabról, mégis egy böles kijelentéssel tannuságosabb. Szemlebe átalán sohase tudhatni jó-e valamely darab, vagy rossz-e mielőtt előadatik volna. Bánk-Bánt is rossznak tartották s a Kaméliás hölgy tízenkét évig hevert az ifjabbik Dumas fiókjában. Neki azonban elve, hogy minden száz visszantastított eredeti darab után egyet előadát, az ördög nem alszik „Toldy“ lévén a 101-ik, — azt előfogja adatni

Rosthy első örömeiben úgy találja, hogy az igazgató böles és nyágyellű férfiú, szerelné keblére ölelni, de csakhamar észreter s a sorsot kezdi áldani, mely számára a 101-ik helyet biztosítja.

Rosthy (Elenken): Szabad tudnom, mikor szándékozik a darabomat színházhoz? Színigazgató (Mogorván, — fölytatva jelentésének szerkesztését, közben föl-föl tekintve irományából): Mikor? Hm! Mit tudom én? A legalkalmasabb időben. Például, ha a

iskolai oktatás érdeke ne szenvedjen, — mert ez az érdek a miénk: városunk érdeke.

A jövő jegyzői.

—y. Eddig is sokat kellett tudnia a falusi jegyzőnek, a közigazgatás valóságos ezermestere volt; ezental még többet kívánnak tőlük. A múltban a gyakorlat adta meg a képzettséget; a jövőben tanfolyamot kell hallgatniuk s az iskola adja meg a kvalifikációt. Hogy mennyi mindenre fogják a jövő jegyzőit kioktatni, arra alább tájékoztatással szolgálunk. Valóságos jogtudósok lesznek a falu pennái, annyi jogtudományt fognak az új közigazgatási tanfolyamokban beléjük csepegtetni.

A tanfolyamokra és a vizsgálatra vonatkozó szabályrendelet tervezete már készen van. Letárgyalták a tervezetet az érdekelt szakminiszteriumokkal s a tanfolyami székhelyek főispánjaival is kiküldötte. A belügyminiszter a tanfolyamok egységes szervezeteinek s a tanfolyamok idejében való megnyithatásának biztosítása érdekében az illető városokban szintén helyszíni tárgyalást fog tartani. Mihelyt aztán a tanfolyamok igazgatóit kinevezi a miniszter, az életbeptételeési szabályrendeletet az ezek meghívásával a belügyminiszteriumban tartandó értekezlet véleményének meghallgatásával véglegesíti.

A belügyminiszter a törvényt a legnagyobb körültekintéssel, minden gyakorlati és szakszempontra figyelembe vételével szándékozik életbeptétni. A tanfolyamok tanulmányi időtartama szeptember 1-től június 30-ig terjed és két félévre oszlik. Ember legyen a talpán, aki a rengeteg tantárgyat jól meg tudja emészteni.

Az első félév tananyaga öt tárgyból áll és pedig a tételes magyar közjogból, melyet általánosságban ismertetnek, különösen az ország alkotmányára, a képviselőválasztók névjegyzékének összeállítására és a képviselőválasztási

eljárásra, az állampolgárságra, az állampolgárok közjogi viszonyaira, a közigazgatási, bírói, pénzügyi és katonai hatóságok beosztására; — a közigazgatási jogból általában, a belügyi közigazgatásból részletesen. E tárgynál előadásra kerül a törvényhatósági és községi autonomia, közigazgatási eljárás, a törvényhatósági és községi törvénynek, valamint az árva- és gyámhatóság gyakorlása, az állami anyakönyvek vezetésével és a házasságkötésnél való eljárással kapcsolatos összes teendők, közigazgatási bíraskodás, közegészség, építészet, a cseléd-, szegény-, betegápolási és telenczügy, tűz- és közrendészet, tolonczügy, csendőrség tekintetében főnálló szabályrendeletekből a községi előjáróságokat illető határozmányok megfelelő ismertetése. A vallás- és közoktatásügyi igazgatás, a különböző felekezetek egyházi szervezete és egyházi hatóságok, a közhitelességi felekezeti anyakönyvek, egyházi szolgáltatások, kegyuri jog, egyházi adók és pótbér, népiszkolai, ovodai oktatás, iskolai adók, továbbá a büntető jog elmeinek s a tételes magyar magánjog, községi bíraskodás, telekkönyvi rendtartás, örökösödési, polgári peres és végrehajtási eljárás, csőd, váltó és kereskedelmi jogból, valamint a bányajogból a legszükségesebb tudnivalók ismertetése mind, mind az első félév anyagát képezi.

A második félévben a pénzügyi igazgatás, a pénzügytan elemei, az egyes és közvetlő adók, hadmentességi díj, bélyeg és illetékek, egyedárúság, italmérségi főnálló törvényekből és rendeletekből a községi előjárók köteleseire vonatkozó részt tanítják; a közigazgatási igazgatást, mely rengetek szokat ölel magába, a katonai igazgatást, az államszámvitelt, vármegyei és községi számvitelt, végül a községi ügyvitelt és tiszta irálytant.

Tekintélyes tananyag, melylyel egy év alatt megbirkózni ugyancsak erős fôladat, de hát ez jellemzi a haladó

kört. Napról-napra többet kívánnak az emberek egymástól. Tény, hogy eddig nem volt így megszorítva a jegyzői kvalifikáció, kevesebbel is beérték s a közigazgatás és községi adminisztráció szekere halad a rendes kerékvágásban, nem veszett el a világ a miatt, hogy nem voltak magasabb képesítéssel bíró jegyzőink. Mindenesetre javulni kell a helyzetnek s a közigazgatás a tökéletesedés felé sokkal gyorsabban halad, amihelyt magasabb képzettséggel bíró egyének töltik be az állásokat. Ezt kell legalább következtetnünk, mert különben mi szükség lenne az új tanfolyamokra.

Az elméleti képzést minden körülmények közt gyakorlatnak kell megelőznie. A tanfolyamra fölvetel, illetőleg községi közigazgatási vizsgálatra bocsátás föltételül kitűzött egy évi gyakorlat igazolására az illető községi vagy körjegyzőnek alispán által látta-mozott bizonyítványa szolgál. A gyakorlatra nagy súlyt fektetnek. A végből, hogy a látta-mozó alispán a gyakorlat tényleges kitöltését ellenőrizhesse, a főszolgabírák a járásuk területén alkalmazott s a tanfolyamra bocsátáshoz szükséges iskolai előképzéssel bíró egyéneket az alispánnak bejelenteni tartoznak. Az alispán a jegyző által kiállított bizonyítványt csak az esetben látta-mozza, ha az egy évi gyakorlat tényleges kitöltése a bejelentések alapján megállapítható.

A régi boldog időknek vége van, a mikor négy, vagy hat középsikolai osztályval elment a fiatal ember valamelyik falusi jegyző irodájába s ott körmögelt néhány évig, aztán a vármegye urai előtt letele a vizgát, vagy amint a mai nagyvilági mániában mondani szokták: a szigorlatot. Ezen-tul főgimnáziumi, vagy főreáliskolai 8 osztály, vagy a középtanodákkal egyenrangú más középfokú iskola sikeres bevezetése kívánatik meg.

Több tudással mindenesetre több

színháznak már lesz egy sikere s utána megbocsájtható lesz a sikertelenség. Mindenesetre a színészezon végén, mert már akkor a közönség ugye igen jár a színházba. Attól tartok, hogy az idén a bukások epidemikus telletet öltenek, ez esetben az öné is elmegy a többivel. Vannak-e sajtókörökben barátai, összekötöttei?

Rosthy (Szemleséty): Nincsenek, . . . Színigazgató: Hm. Akkor mindenesetre várnia kell!

Rosthy megjegyzi magának a földgölgöt, azt, hogy: várnia kell. Sikerre, mely után szabad lesz megbuknia, vagy a bukások epidémiájára, mely a „Toldi“-t is magával fogja ragadni. Mindenkép pedig a színészezon végére, amikor már közönség ugye se jár a színházba. Mennyire irigylő azokat, akiknek barátai összekötöttei vannak! . . . Ők szökhöz jutnak . . . Ők a hivatottak! . . . Mindenképp lesse várja, mikor pattan ki közülök egy ujkori Shakespearé. Csak egy sikerült ötletet kéne a színpadra dobniék és hálás óvációkra tarthatnának számot. Vezérezkikket ontának a díshimnusz zsenialitásukról. Csak-hogy ez az egy sikerült ötlet többnyire tollukban marad, s az irányadó körök visszavonulnak a további váakozás mezejére. S ugy

lőn, hogy „Toldy“ szerzője — ez a szerencsés kópé, aki bizonyára burokban született, — a színi évad legvégén szóhoz fog jutni, mert az igazgató finom tapintata valót jószolt, szörnyű epidémiája dühöngött a bukásoknak.

„Toldy“ is kitézetett előkészületre. Rosthy erről a hírlapokból értesül, mert bár sokszor antiszimbriroz az igazgatónál, sokszor tudakozódik levél útján a darabja felől, de az igazgató vállig csak jelentéseket szerkeszt oly dolgokról, melyek pénzügyi fontossággal bírnak s nem ér rá válaszolni. Elég ha külföldi színházi ügynökségekkel levelez.

Rosthy ugy gondolja, hogy azért most már szívesen látót vendég lesz s bekopogtat a színházhoz.

Színigazgató: Ah, ön Razosthy? Rosthy: Olvastam a hírlapokból — — Színigazgató: Igen, holnap lesz az olvasó-próba; ha akar, jelen lehet.

Hogy jelen akar-e lenni? Nemesak, de ő fogja fölolvadni a darabot, mint azt Edmond Rostand és Prém József is megeselelksi. Másnap fölkerelkedik fölfedező körutra. Megkeresi a színház rejtelmes labirintjei között az olvasó-próba helyét. Egy jószívű színházi szolgá, aki elősben is idegennek nézván, kiutasította, utbaigazítja.

Az olvasó-próba valóban megtartatik. „Toldy“ szereplői tizenöt közül ötven-hatan jelen is vannak s Rosthy gyengéd cenzúrákat tesz arra, hogy a darabot maga olvassná föl.

Rendező: (Gunyos mosollyal.) Hagyja el, barátom. El leszünk mi anélkül is. Itt, az a szokás, hogy kiki a maga szerepét olvassa, ha kedve tellik benne, írassa ki a lapokba, hogy maga olvassa föl a darabját. Egyebet ugye akar, — nemde?

Rosthy leforrázza érzi magát, hallgat és félrevonul.

A rendezőnek igaza van. Az olvasó-próba megesis a szerző nélkül is. A dolog azonban így válik tulajdonkép mulatságossá, Toldyt maga Coguelin, a magyar Coguelin személyesíti, az utólerhetetlen Coguelin, aki most az egyszer nem a szerepét olvassa, hanem a kéziratból tréfás ferdeségeket syllabizál ki, a mi állandó derűtséget idéz elő. Művészek és művésznők jobbra-balra dülöngének a kacagástól. Közben a rendező rendreutasításával rontja a mulatságot. Coguelin végtére megmondja a dolgot, beéri azzal, hogy a darab közepéig eljutott — s megy sörözni. Ilyesmire csak nagy Coguelin-nek van megengedve.

(Vege köv.)

szolgálatot tehet az ember a közérdek előmozdítására s így a legszebb, legjobb reménnyel nézhünk a jövő elé.

Hírek.

* **Királyi adomány.** Ő felsége a királyi zenta-tornyai pusztán építendő taulpiomra magánpénztárából 200 koronát adományozott.

* **Kinevezés.** Császká György kalcsoai ércsek az elhunyt Matkovits Bertalan bajmoki plébános helyébe ideiglenes minőségben adminisztrátorrá Kanyó Tamás bajmoki káplánt nevezte ki.

* **Kinevezés.** A földmívelésügyi miniszter Békly Albert erdészjelöltet a királyhalmi erdőúri szakiskolához erdészszé nevezte ki.

* **Kinevezések.** Báró Vojnits István főispán kinevezte Allaga Pál b-madarasi jegyzőt a b-topolyai szolgabíró-sághoz másod osztályu, Tóth Ernőt az óbecsei szolgabíró-sághoz első osztályu és Mangh Gyula járási innokot központi innokká.

* **Öngyilkosság.** Tegnap szerdán folyó hó 25-én d. e. 11—12 óra között a városi parkban Antalkovits József 20 éves kereskedőségű egy padon ülve szíven lötte magát a lövére, a vasuti szolgálathoz kirendelt Topalov Mihály rendőr azonnal elkutatta a parkot, s rövid idő múlva rá is akadt az öngyilkosra, mire rögtön értesítette a rendőrkapitányt jiválatul az esetről. A főkapitány azonnal intézkedett, hogy a szerencsétlennek szüleit mielőbb értesítsék az esetről. Nemsokára a helyszínre érkezett az öngyilkosnak édes anyja, a kinek a kérésére a holttestet a lakására szállították. Az öngyilkosnak atya cipész-mester, ki évek óta a bezárási vámkapus. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

* **Tréfából haleset.** Szávin Géza (Gézó) sztopári illetőségű fiatal cipész segéd, — ki Zomborban Kubatov Antal cipész üzletében mint segéd volt alkalmazva f. hó 23-án mestere távollétében annak 12-es revolverével játszott — s hogy játszó kedvét teljesen kielégítse, ahöz 2 drb golyót is vásárolt, s a vett golyókat egyikét ketté vágva a revolverbe illesztvén, s a töltetlen részekkel próbált csattogtatni, — s talán mégis feledkezett arról, hogy az ímént egy űreget golyóra töltött, mert a legközelebbi pillanatban egy lövés dördült el, s Szávin Gézó tal czombjába fordult. A szerencsétlen ifjút a helybeli közkórházbeteg ápoló osztályára szállították, a hol a befurdott golyót még mindeztideig nem bírták megtalálni czombjában, s ő fájdalommal elmélkedhet szerencsétlen unaloműző játéka felett.

* **Előjegyzés és felvétel a zombori felső kereskedelmi iskolában.** Tekintettel arra, hogy a felső kereskedelmi iskola alsó és középső osztályába 40—40. a felsőbe pedig csak 39 tanuló vehető fel, előjegyzés már a nagy szünidő alatt, végleges beírás pedig szeptember hó 1., 3. és 4-én, mindenkor délelőtt 9-től 12 óráig, eszközölhető. — A felső kereskedelmi iskola három évfolyamból áll; az első osztályba oly tanulók vétettek fel, akik a gimnázium, reál, vagy polgári iskola négy osztályát (a latin nyelvtől eltekintve) sikerrel végezték el. A felső osztály tanulói a tanév végén a vallás- és közoktatási, továbbá a kereskedelemügyi miniszternek biztosai jelenlétében érettség vizsgálatot tesznek, amelynek bizonyítványai, formális képesítés tekintetében, egyenlő értékűek a gimnáziumok vagy reáliskolák bizonyítványaival (pl. a katonai egy éves önkéntesi szolgálat). A

zombori illetőségű tanulók tandíja 40 kor., a vidékieké 60 kor., mely előleges félévi részletekben is lefizethető. Ezen kívül fizetendő: felvételi díj fejében 4 kor., a német-francia nyelvi tanításért órákért, a tornázás- és vívás tanításért félévenként összesen 6 kor., ifjúsági könyvtárra 2 kor., és értesítő 1 kor. Előjegyzés alkalmával lefizetendő a felvételi, könyvtári és értesítői díj, összesen 7 korona. — Szegény sorús, jeles előmenetelt tett tanulók teljes tandíjmentességben részesesülnek és tankönyvekkel is ingyen láttnak el. Minden egyébre nézve az igazgatóság, írásbeli vagy szóbeli megkeresésre, késszeggel ad felvilágosítást és szívesen ajánl vidéki szülőknek tisztességes családokat, amelyek tanulókat teljes ellátásra elfogadnak. A helyek megválogatásával kiváló gondot fordít az igazgatóság arra, hogy a fiúk a helyben elterjedt magyar, német és szerb nyelveket ottani társalgás útján is, könnyen-iben elsajátíthassák.

* **Hirtelen halál Palicson.** Gróf Józsefné zentai illetőségű urinő Palicson, a Kiss Abel-féle villában szívészűhűdés következtében hirtelen elhunyt. A halálózásról azonnal értesítették a szabadkai rendőrséget és a mentőket, akik a hullát a bajai temető bonczházába vitték. A halálózásról táviratilag értesítették az elhunyt furdővendégnek férjét és családját.

* **Eljegyzés.** Kobelrausch Kálmán bács-madarasi aljegyző eljegyezte Szlamka Karola kisasszonyt Pozsonyból.

* **Választás.** Zsablyán községi segédjegyzőnek Szitvai (Szűszner) Győző választatot meg.

* **Zentai fiu a kínai harctéren.** Érdekes képes levelező-lapot kapott a napokban a „Zentai Híradó”. A levelező-lapon egy nagy hadihajó fényképe látható „S. M. Schiff, Kais. Elisabeth” felirással. E levelező-lapon Benes Sándor zentai illetőségű fiatal ember, a ki a cs. és kir. haditengerészet Elisabeth nevű hajóján mint ágyúüzelő őrmester szolgált, azt írja, hogy f. hó 25-én az „Elisabeth” és „Asperin” nevű hadihajók teljes hadi felszereléssel 1200 emberrel Kinába indulnak. Benes Sándor végtelenül boldog, hogy a kínai háborúban részt vehet és erősen fogadja, hogy derék katonához méltóan fogja helyét megállítani a kínai háborúban. A hadihajók óránként 18 tengeri mérföld sebességgel haladnak Kína felé és 6—7 hét mután érkeznek a forrongó Kinába.

* **A Tisza áldozata.** O-Becsén szombatot délután sok gyerek furdött a holt Tiszán lévő lapok között vígan ugránczozva és lubickolva a vízben. Egyszerre csak kétségbeesett kiáltás hallatszott, a kis 10 éves Juhos Pétert elragadta az ár és csakhamar el is merült. Csak a holttestét találták meg a segítségére siető emberek.

† **Gyászhir.** Vették a következő gyászjelentést: A szabadkai városi főgymnásium tanárai fájdalommal szívvel jelentik szeretett kartársuknak Kalmár István Kalocsa-egyházmezei áldozár, róm. kath. segéd hittanárnak, f. évi július hó 18-án hosszas szenvedés után életének 37-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei f. évi július hó 19-én d. u. 4 órák körül helyeztetnek az u. n. bajai sírkertben örök nyugalomra. Szabadkán. 1900. évi július hó 18-án. Aldás és béke poraira!

* **Tanító-választás.** A torzsai ev. ref. hitközségi presbiterium f. hó 8-án Szabó Péter esperes elnökelete alatt megtartott közgyűlésen töltötte be a Fröhling Adorján elhunytával üresedésbe jött l. tanítói állásra egyhangulag Schank Henrik torzsai tanítót választotta meg.

* **Öngyilkos katona.** Hottinger József hódásági illetőségű a szabadkai hatodik honvédelgyalozegred számvényű altisztje tegnapelőtt szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Mint szabadkai tudóstónk jelenti a boldogtalan ember civil korában segédjegyző volt Bács-Ujfalun és azért vált meg az életből, mert egy előkelő és gazdag újdik ki leányba volt szerelmes, a ki azonban más számára tartogatta a szívét.

* **Nagy tűz a szabadkai ugarokban.** Oriásitűzvész pusztított ma délelőtt az ugynevezett tuki ugarokban. A tűz a cséplés alkalmával keletkezett és tovaferjedéssel meggátolni a legnagyobb erőmefeszítéssel sem lehetett. Délelőtt 9 óra tájban egy munkás ember jelentette a rendőrségnek, hogy Vujkovics Bukvin Jeremiás földjén nagy tűzvész pusztít. A rendőrség azonnal értesítette a tűzoltóságot, ahonnan két kocsival azonnal kivonultak a helyszínre Venczel Lajos önk. tűzoltó-parancsnok. Isszonyu lángtenger tarult fel a tűzoltók előtt, mentésről sem lehetett. A tűzoltók azonnal az oltáshoz fogtak a közelben lévő kut vizét teljesen kiszívattyttyúzták, azután pedig Palicsról hoztak vizet. Az arató munkások a körül árkoláshoz fogtak, hogy a pusztító elem a lángtenger közvetlen közelében álló óriási gabonahalmazhoz ne férjen, amit vízmentes ponyvával is betakartak. A cséplőgépet még ideje korán sikerült tovább vonni, úgy hogy baj nem történhetett. Ott feküdt még vagy 30—40 zsák kiesépel gabona is, amit azonnal elszállítottak. A tűz állítólagosan úgy keletkezett, hogy Vujkovics Bukvin Jeremiás pipával mentja kazalok közlés és egy kiesett szikráról tüzet fogott a száraz szalma. Hogy kik a károsultak azt mindaddig nem sikerült megállapítani, miután több kis gazdának termése volt összehalmozva, szerencsére azonban csupán mintegy 30 láncz buza termés számlája esett a tűz martalékául, gabona nem égett el. A tűz keletkezésének megállapítása végett a vizsgálat megindult.

* **A földmívelésügyi miniszter Baja városáért.** Darányi Ignac földmívelésügyi miniszter ur már nem egy ízben adta tanujelét Baja város iránt táplált kiváló jóindulatának, amit újabban azzal is bizonyított, hogy a város községéhez által a Sugovicza szabályozási költségéhez kötelezőleg felajánlott 40,000 korona hozzájárulásból 20,000 koronát elengedett, a másik 20,000 koronára nézve pedig úgy intézkedett, hogy az a jövő évtől kezdve 10 egyenlő évi részletben kamat nélkül az államkincstárba befizetessék. — A község bizonyára hálás köszönettel veszi tudomásul a nagyméltóságának a városra felelt előnyös intézkedését.

* **Tanítói gyűlés.** A „bács-tiszavideki rkath. tanító-egylet” évi rendes közgyűlését e hó 26-án — esütörtökön — tartja Bács-Szent Tamáson. A közgyűlés tárgya, Elnöki megnyitó; jegyzőkönyv olvasás; A népokolnai magyar nyelvtan tanítása újabb alapokra való helyezése és gyakorlat megindoklása. Ertekezés: ft. Márton Mátyás egyb- elnök; a szövetségi alapszabálytervezetett illető bizottságijavaslát. „A szövetkezetek és a tanítótság”. Ertekezés: ifj. Arpási János adai tanító pénztári jelentés; az orsz. kath. tanító kongressusra képviselő választása stb.

* **Telefon Ó-Becsén.** Meg lesz már az állami telefon is. Tegnap volt a miniszterium által engedélyezett telefon közigazgatási bejárása. Az építéshez már jövő hónapban hozzá kezdenek. Eddig 42 állomás van előjegyezve.

* **Százegy százalék pótdó.** Ó-Becse jövő évi költségvetési előirányzata elkészült, amely szerint a bevétel

melyre egy a mélyen tisztelt tagokat, valamint a kör ügye iránt érdeklődőket tisztelttel meghívja, a vizgalm rendezőség. Tárgyszorozat: 1. A kör javára rendezendő tánevigalom módozatainak megbeszélése. 2. Rendezőség megalakulása.

* **Iparkállits Szabadkán.** A szabadkai ipartestület Schmausz Endre főispán védnöksége és Mamuzsieh Lázár polgármester elnöksége alatt augusztus 14. és 20-ika között iparkállitást rendez. A törvényhatóság megállapítja ekkor a kiállitást rendező bizottsággal Szabadkán tartandó országos ipartestületi kongresszus módozatait és a városanyagi hozzájárulását.

* **Eljegyzés.** Buzássy Mihály dolnji-miholjai uradalmi főkertész eljegyezte Kuzmits Irénke kisasszonyt, néhai Kuzmits Lajos volt zombori tanító leányát Dolnji-Miholjácson.

* **Pályázat.** A hódcsági adóhivatálah elnöki állásra pályázat van hirdetve. Pályázati kérvények két hét alatt nyújtandók be.

* **Esküvő.** Budime evits Ferenc zombori fodrász tegnapi esküdött örök hűséget Kubatovits Teréz kisasszonynak.

* **Eljegyzés.** Kniel Frigyes dr. bácskai köz- és váltóügyvéd, a vármegyei aranyifjúság közkedvelt tagja folyó hó 28-án tartja eljegyzését Cserenkán Diener Románka kisasszonnyal, néhai Diener György volt cserenkai földbirtokos leányával.

* **Lévay Simon esete a vizsgálóbíró előtt.** Már feledésbe is ment Lévay Simon nyug. gazdasági tanácsnok szerencsétlen esete, akit a szegedi vonat elgázolt és holtan találták a sínpar mellett, a törvény emerei azonban nem szüntették be az eljárást, a vizsgálóbíró van hivatva kideríteni, vajjon öngyilkosság, véletlen baleset, vagy, ami a legvalószínűbb, gyilkosság esete-forog-e fenn. Följelentés történt annak idején, hogy Lévayt meggyilkolták. Ebben a följelentésben foglaltak tárgyában ma tartott vizsgálatot Bogáromy János vizsgálóbíró. Raicsics László volt rendőrkapitányt hallgatták ki, aki a vizsgálatot vezette. A volt kapitány határozottan azt állította, hogy ragaszkodik a vizsgálat alkalmával fölvetett jegyzőkönyvben foglaltakhoz, amely határozottan azt derítette ki, hogy öngyilkosság esete forog fenn.

* **A szabadkaiak diádala Belgrádban.** A szabadkai atléták nagy dióságot aratok a topesideri verseny pályán. Bár a szokatlan terepviszonyok óriási nehézséget okoztak s bár híres bajnokokkal kellett megküzdeniük, az összes versenyek első díjait a szabadkai versenyzők vitték el. Negyvenhat szabadkai vendég — köztük négy hölgy — érkezett e hó 21-én Belgrádba a másnapi nemzetközi versenyekhez. A város falán plakátok hirdették az idegen vendégek érkezését. Már Zimonyban küldöttség várta a szabadkaiakat s a belgrádi állomáson óriási néptömeg „zsivió” és „éljen” kiáltásai közt üdvözölte az ottani sport egyület vezetőségét s szabadkai kirándulókat. Mindentűl a legnagyobb előzékenységgel és udvariassággal találkoztunk a szerb nép részéről. A két napi ott időzés feledhetetlen emléket hagyott hátra s örülni fogunk, ha a szerb bajtársak igéretükhöz híven, még az idej nyári folyamán ellátogatnak hozzánk s viszonzhatjuk a híres magyar vendégzeretellel az 6 fardadhatlan és kedves vendéglátásukat. A versenyek vasárnap délután folytak le a belgrádiak gyönyörű kirándulási helyén: Topesiderben. A nevezetesebb versenyzámok a következők voltak: A 12 kilométeres országúti kerékpárverseny melyben szép előnyben verte le Száríts János

földink a híres szerb bajnokot, Szávicsot. — Az 1500 méteres futásban a belgrádiak által legyőzhetőnek tartott bajnokukat a mi híres gyaloglónk: Sztantits György játszva győzte le. — A 3 kilométeres kerékpárverseny győztese, bár nagy előnyt kellett adnia a többi versenyzőknek, újra Száríts János lett. — A legérdekesebb versenyszám a harmincz kilométeres döntő verseny volt. Itt ismét Száríts állott ki a híres szerb Szávicsal. Óriási érdeklődés kísérte ezt a futamot. — Szárítsot az előbbi két verseny meglehetősen kimerítette, ami nem is esoda, mert a sik pályához szokva, csak nagy megerőltetéssel győzhetett a hegyes-völgyes uton. Minazonáltal remek formával haladt el a bíró páholy előtt, a belgrádi Szávicsot megelőzve, elsőnek Egertverő „éljen” és „zsivió” kiáltások között emelked fel a szabadkaiak a kerékpáron ülő Szárítsot vállalkira és körülhordozták a nagy számú érdeklődők sorfalai előtt. A verseny után a szabadkaiak bemutatták a football játékot a belgrádiaknak s az előtűk még ismeretlen labda játék nagy tetszésben részesült. Este a szabadkaiak tisztelőtere a szerbek bankettet rendeztek, amelynek folyamán már éjfél után, vívó aka émiát mutatott be néhány kitűnő vívó. Itt a magyar Vermes Lajos ki Charles Doucet belga mesterral küzdött és Markovits Miklós tanárokon kívül, különösen kitűnt Peritts Kálmán földink remek iskolájával és páratlan rugékonyságával és ügyességével.

* **A ragadós állati betegségek állása** Bács-Bodrog vármegyében július 18. án. Lépfene: bajai j. Csataalja 1 u. Vesztesség: apatini j. Priglevicza Szent-Iván 1 u., Szonta 1 u., bajai j. Borsod 1 u., Csávoly 1 u., Rigyicza 1 u., kulai j. Bács-Kula 1 u., németpalánkai j. Bulkesz 1 u., Tovarisova 1 u., Wekerlefalva 1 u., újvidéki j. Kulpin 1 u., Ó-Kér 1 u., Takonyker és Bőrféreg: bácsalmási j. Bácsalmás 1 u., bajai j. Bács-Monostor 1 u. óbecsei j. Bácsölydvár 1 u. titeli j. Mosorin 1 u. topolyai j. Bács-Topolya 1 u., Bajsa 1 u., Kis-hegyes 1 u. szablyai j. Csurogh 1 u. Rühkór: kulai j. Kis-Kér 1 u. óbecsei j. Petrovsczelló 1 u. topolyai j. Kis-Hegyes 1 u. Sertőszobáncz: bajai j. Rigyicza 8 u. topolyai j. Paesér 1 u. Sertőszobáncz: bácsalmási j. Bács-Almás 7 u., hódcsági j. Vajcska 1 m. titeli j. Mosorin 1 u. topolyai j. Bajsa 1 m. Ó-moravicza 1 m., újvidéki j. Ó Kér 1 u., Petrovics 1 u., Temerin 6 u. zombori j. Bezdán 4 u. Nemes-Militics 10 u., szablyai j. Nádaly 1 u. Zenta v. 31 u.

(Valódi francia gummi és halhólyag tuezatja 80 krtól 4 frtig. Engel Mór uri-divatárúk raktárában Zomborban.

(Meidinger kályha megvételre kerestetik.

(Huss tvi szenvedés és küszdelem. Küzdeni a sors és a csapások ellen nehé, de küzdeni a testi fájdalommal húsz éven át, a legborzasztóbb kín és a létező legnagyobb és leginkább gyöngítő szenvedés. Végtelen sokan szenvednek így és igazán csodálatos, hogy még akad ily körülmények között olyan energia, a milyéről itt megemlékezünk. Wonder Mari asszony Bácsföld (Kimbergerstrasse 43.) csodálatos példát nyújt a szenvedés ellen kitartott ellenállásról. Levele a legmegkapóbb bizonyítéka a bátorságnak és az eltökéltségnek. Boldog vagyok. — írja — hogy felhasználhatom ez alkalmat, hogy a Pink-Pillulák jóságáról s a reám gyakorolt bámulatos hatásáról nyilatkozhatom. Huszonegy év óta borzasztó főfájásban és idegfabban szenvedtem, melytől nem tudtam szabadulni. Gyakran előtűt a lélegzetem s cly heves szívdobogásom volt és oly gyöngé lettem,

hogy a felgyógyuláshoz semmi reményem se volt, jóllehet sokféle módját megkísérltettem. A véletlen, egyik barátom által néhány doboz Pink-pilulához juttattott és bár már semmiben se bízam, használtam a pilulát. Az eredmény nekora bebizonyította jószágukat, mert lelkiismeretes használat után, ily hosszú szenvedés után teljes gyógyulást éreztem. Mindenkinék ajánlom a pilulát és önt felhatalmazom levelem közlésére. A Pink-pilula az idegek legjobb helyreállítója, a vér leghatalmasabb előállítója; meggyógyítja, mint számtalan példa bizonyítja a vérszegénységet, az idegességet, a reumát, a neurasténiát és minden gyöngeséget. Kapta minden gyógyszerértárat, valamint a magyarországi főraktárban Török József gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12. Doboza 1 frt. 75 krért, vagy 6 doboz 6 frtért.

Városi ügyek.

Városi sörház bérbeadás. Zombor szab. kir. város tanácsától vettük a következő hirdetőnyvt: Zombor szab. kir. város tanácsa részéről közhírré tettük, hogy a város tulajdonát képező ugynevezett sörház épület a folyó évi augusztus hó 2-án délelőtt 10 óraker a városháza tanácstermében megtartandó szóbeli árverésen bérbe fog adatni. Árverezni kívánók felhivatnak, hogy az általuk megajánlandó bérösszeg 10% -át az árverés megkezdése előtt a küldöttség elnökeknél kezelihez lefizetni tartoznak.

Pályázat ösztöndíjra. Zombor szab. kir. város tanácsától vettük a következő pályázati hirdetőnyvt: Az adai m. kir. földmies iskolánál a város közönsége által létesített egy ösztöndíjas hely folyó évi október hó 1-ével üresedésbe fog jönni, ennélfogva ezen ösztöndíjas helyre ezennel pályázat hirdettük. Az ösztöndíjas helyet elnyert növendék ingyenes lakás, élelmezés és tanításban részesül. A tanulmány két évig tart, a felvételek pedig a következők: 1. Betöltött 17 éves életkor. 2. Erős egészséges testalkat és a beoltás sikerét igazoló orvosi bizonyítvány. 3. Irni és olvasni tudás. 4. Fedhetlen erkölcsi magaviselet. 5. Kiskorúaknál gyámi vagy szülői beleegyezés. Felhivatnak ezen ösztöndíjas helyet elnyerni óhajtok, hogy kellően felszerelt folyamódványukat, folyó évi augusztus hó 15-ig beazórlag a városi tanács-hoz címezve nyújtsák be amál is inkább, mert az említett határidőn túl beérkezett folyamódványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Levelezés.

Apatini levél.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Apatin, 1900. július 23.

Bár az apatini elemi iskola igazgatója Milla Mártonnak a „Z. és V.” 57. számában megjelent cikkére így felelhettem volna: „Quod dixi: dixi, quod scripsi: scripsi,” mégis, hogy Milla ne higgye, hogy válaszra nem érdemestem, írok ismét és erről a tárgyról — utóljára.

Röviden foglalkozom Milla cikkével, illetőleg tartalmával.

M. önrzetes kijelentésére hogy senki sem segítette cizike irásánál, válaszom: meglátszik a cikkben és arra M. büszke is lehet.

M. továbbá kijelenti, hogy ő nem szokott köresében reggelig mulatni, ferblizni stb. Megirtam akkoriban, hogy „az

nem akar czélzás lenni;“ de ha annak tekintí, legyen úgy. Tagadásából látom, hogy nem is törődik ezzel. Magam is tudom, hogy ez ő rá nem vonatkozhatik. Emlékezzék meg M., hogy az ön cikkke alá a „tanítótestület“ volt aláírva!

Hogy mit gondol M. a „tanítóbarátok“ alatt, nem tudom. Azt, hogy vannak Apatinban barátaim, akik tanítók? Biztosítom, hogy nekem ilyenek Apatinban nincsenek, ha voltak is, a polémiánk óta, angol és bur szeretetre változott volna barátságuk. Van ugyan egy tanító, akit tiszteltek, becsültek és szerettek, de M. nem érthette őt, mert jelenleg nincs is Apatinban.

M.-nak a „szóbeszéd“-ből adott példákra, azt jegyzem meg, hogy azok akik mondták hogy én az irodában írtam, illetőleg előkészítettem cikkemet és ezt hibának, mulasztásnak rójják fel, lehetnek „komoly, őszinte emberek,“ de bocsássanak meg! — meghíbbant elméjütek. Hát mit gondol M. az én fejem képtelen, hogy az elemi iskolákra vonatkozó összes törvényeket, utasításokat, rendeleteket kívülről tudjam.

A másik példa, vagy „szóbeszéd“, amit M. említ, ostobaság. Csodálkozom, hogy M. ilyeneket czítál. Mert — mint minden évben, úgy az idén is — a helybeli izraelita elemi iskolában a „létszám“ teljes, tehát ezen felül már nem fogadnak el gyermekeket. Különbben is nem nagy szerencse, ha az önök iskolájából kapna az izr. iskola tanulókat. Ezt ön M., mint paedagogus, nagyon jól tudja. Kérem, csak hagyja békében az izr. iskolát!

M. további soraiban kifejti, hogy ő neki semmi köze ahhoz, mit mondott az iskolaszéki elnök a kérdéses határozat, előtt. (Úgy-e megvallja, hogy mondott „valamit“?) Jól van. Legyen úgy! Hát akkor mit akar M. aival, hogy ő az iskolaszéki gyűlésen kifejtette ártatlanságát (!) az igazgatól teendő elmulasztása tárgyában. Ez nincs a határozatban, szükségesen védekezni, ehhez semmi közöm. Mily következetlenség ez? Es ez husz sörban! M. megfordítja ezt a közmondást: „Quod licet Jovi, non licet bovi.“ Rosszul tette. Variálhatja ezt akárhogyan, mégis „Quod licet. . .“

M.-nek öreg korát nem gúnyolhatam, mert — remélem nem tekinthetőknek — még nem oly öreg. „Jó lesz ha N. A.“ — írja Milla szörnyű dühében — „idejekorán gondoskodik arról, hogy előbb hagyja itt ezt a világot, mielőtt idős lesz.“ Köszönöm szíves jóindulatát és barátságos tanácsát. Nem vagyok hajlandó ezt megtenni. Hiszen annyi paedagogiai nevelésben nem részesültem, hogy erre vetemedhetném.

Végig olvasva M. levelét, arról győződtem meg, hogy „kijelentés“-ei mind egyenkint, mind összesen nem tartoznak a „dolog“-ra, azok egy csepp sem ingatják meg multkori tevelém tartalmát, sőt még pontról-pontra megerősítik a „vadás“-at. Jobb lett volna hallgatni, mert „ha hallgattál volna, bítes maradtál volna.“

Önnel végeztem „Herr Milla!“ Remélem én is, hogy nem haragszik. Ég vele! Kiváló megtiszteltetés az, ha valaki az Apatinban megjelenő „Bácskai Ujság“-

nak valamilyen cikkére felel. Mert hát lapjárta a „Bács-Bodrogher Zeitung“ ma- ga azt írta neki egyik ömlengésére: „Czoki Fejgling!“

Mégis válaszolok neki, hadd gondolja a szerkesztősége, hogy „ő valami.“

Durva, éretlen támadására — melyben a „vadás“-at meg sem említi, sem pedig meg nem érinti, az „Apatiner Lehrkörper“ haigzatos aláírása mellett (őh, a kis hamisok!) — a következőket kijelentem: (Alábbi tárgyval foglalkozik egész cikkke.)

Szemtelen, ostoba és ügyetlen rágal- mazó az, aki rólam azt állítja, hogy a budapesti lapokba juttattam azt a hírt, hogy az egyik apatini elemi iskolában a magyar nyelvet nem tanították és ezt így országos botránynyá emeltem, mert:

a kérdéses cikkem, melyet a „Z. és V.“ közölt, megjelent egy csütörtöki napon, ama hír pedig állítólag — mert én soha nem is olvastam — a pesti lapokban már a reá közvetlenül következő szombat és vasárnapon megjelent; továbbá mert: cikkemben sem nevet, sem tanítóság- gon kívüli foglalkozást, sem egyéb ismer- tető jelet — kiméletelességből — nem írtam az illető tanítóról, tehát teljes lehetetlenség, hogy a budapesti lapok a „Z. és V.“ után közölték ama hírt. Sőt mi több, a „Z. és V.“ igen tisztelt szerkesztőjének meg sem írtam az illető tanító nevét.

Máshol tessék keresni az illetőt! Talán a „kollegák“ között. Mert nekem nem volt érdekében, valakinek az állása ellen törté- ni.

Midőn a tekintetes szerkesztő úrnak szíves türelme- és fáradozásáért őszinte köszönetemet kifejezem, vagyok hű munkatársa

Neuser Ármín.

Csarnok.

Jeruzsálem alá érkezés.*)

Szentföldi utasjár. Írta: Véteszi Károly.

(Folyt. és Vége.)

Elértem nagysokára a világ csodává- rosának Damaskusi kapujához, mely a város bejárata éjszakról. Öreg kapu. Megsötétült minden köve. Szolimán szultán építete természetből a XVI. században. A rajta levő díszoszlopkokról az „oszlopkapujának“ hívják az arabok, Bah-el-Amud.

A kocsisor a Jaffai-kapunál állapodott meg. Lehet mondani, hogy ez a város főbejárata. Néma alakok mozdulatlanul üldögéltek árnyában. Odább nyergelt lovak, öszvérek és szamarak, folytonosan készenlétben. Csupas azju gyermekarcok mindenütt, de ezek a gyermekarcok nem voltak pirosuló gyermekarcok.

Foltzott kecskebőrökből vizet kínál a szakka, meleg hátáról.

Sok véres álalm emléket támasztják fel bennem a körül rakott falak. Clió rótta bele azokba adárda és a pajzs összeroppanását, csapatok megölését, a vér forrásainak felfakadását. Szívem nagyot dobban.

Közben mereszi az óriás szemét Jeremiás barlangja, melynek sirtüregében Judának főlelemgerjesztő nagy profétája nyugszik.

Az agságtól szürkülő jeruzsálemi falak alatt, történelmi talajon állok. Azon a földarabon állok Glomlában, a melyen a föld minden népe harczolt, előbb nyil- és koppjavassal, azután pedig, hogy Ámi-

ensi Péter remete, a lelkeknek nagy háboruját támasztva, ide terelte egész Európa figyelmét, a kereszties hősk fegyverét, s a móta a nyugoti keresztienység feljajdulására Godefroy de Bonillon, a harcai kúrt megszólaltatásával, szívének, lelkének az őseréjével, erre vezette a hősi seregét és levék a borostyánnal homlokon övezett keresztiesek, egymást követő nagy eseményekkel, Jeruzsálemet másodsor is naggyá.

Mennyi, de mennyi vér tapadt ezekhez a beszédies kövekhez, barnálló falakhoz, a melyek körül vértől iszamos soksor vált a föld.

Most a história kibékítő világában nezzük a multat. A hősk topanásai nem dobbantják már a földet.

A nap izzó, vörös korongja, már reggel forrón gyújtott és izzasztott. Gyorsan fűtötte át a levegőt. Mozdulatlanságában a tiszta kék égbolt magasablól lövelt sugarakra kiengedtek megéberedett tagjaink, de fájdtotta fejét sok.

A ragyás földön elfáradtam. Megrogyott a térdem. Dőlöngtek meglassult lépétem. A mellemet szorulni éreztem. Elernyedtem az idegeim, örülök mégis, hogy nem a füstöt okádó, zakatoló kocsisoron robogva, hanem kocsin, lovon jöttem ide.

Igaz hogy vasuton nem láttam volna azt a sok kolduló dervist sárga süveggel uralkodó piszok szinben. De az is igaz, hogy a vasuton robogva, a gyorsaságot kapott volna el a szemem elől azokból, a miket így láttam, s nem is fakadt volna lelkemben annyi magasztos érzemény, mint így, a hosszan tartó kocsiút alatt. Az emberiségnek úgy is új betegsége van a pillanatokra való mohóságban.

Es a helyett, hogy lábam térdben összeroppanva, ámulogva éldöttem volna kimerültem. szemet se hunyva egész éjjel, az egész éjjelen tartott utazás gyötrelmeitől, dermedéségből a napon fölegedve, úgy éreztem magamat a reggeli friss szélőre, a Szentváros legáhitottabb megpillantásakor, mintha a földi kötelékek leoldódának rólam, mintha megtört volna az álomság és valamely jótékony álom után, testben, lélekben felrészültlen ébrednék. Meg is álltam emberül az estig.

Átéreztem én is Jeruzsálem látásának azt a csodás hatást, melyet a záródok, az egyszerűek úgy mint a fényes nevek viselői, magasztalva beszélnek el és melyet az utazók ékesen irnak le.

Szívem elfogódik. Letkem felolvad.

A belölegesek alól nem szabadultam. Az előleges hatástól megvoltam itatultva.

Az emberiség történetének a legfényesebb határkövéhez jutottam.

Földézte lelkem a hősköket. Halottam a nagy lelkek szárnyának a subóságát.

Irodalom.

A népvándorlás kora.

Írta: Dr. Borovszky Ssmu. A „Nagy Képes Világtörté- net“ IV. kötete. — Franklin Révai. 1900. Ára díszköt. tetben 8 ft.

A népvándorlás korát fedő homály még mindig nincs egészen felderítve. Pedig nagyon fontos ez a kor, fontosabb, mint általában gondolni szokták. Egyesek szál köti a renaissancehoz, mindahoz ami becses és hasznos csak volt a XV. század e nagy újáéledésében. Az ó-kor nagysága ott volt tetőpontján a római császárság koronája alatt; a középkor betetőzése a renaissance, a hit, a tudományok, a művészetek feljajdulása a pápai fiara körül. Ez a fiara tulajdonképen a római császári koronából készült. Ami átfarmálta: az egy pár száz esztendő s ez az egynehány száz év a népvándorlás kora Róma régi nagysága elkopott; társadalmi forradalom nem dönthette össze, mert más kormányformát

képzelni sem lehetett, mint a császárságot. Megdöntötte hát egy vallásos éhredés. A „nem e földön való” ország megfőrt a csu-pan e földön valót. A szét hulló ország részeire bomlott, s e töredékek külön, önálló életet kezdtek. A népek megszabadultak Római egyenlősítéjéről, mely mindent római-ivá tett. Tény az, hogy a Rómától meg nem hódított s hosszasabban el nem foglalt országokra ma kiváltságos szerep vár, mint a meghódítottakra. Mert a meghódítottakra Róma a maga vért öntötte át, a tespedt, beteg, öreg vért. Azok a nemzetek, amelyek megszabadulhattak tőle, fiatalon, saját illu-erőjükből mese-gyorsan fejlődtek. S ezt a megszabadulást, ezt a kifejlesztést a népvándorlás korának köszönhetjük. Ez alatt az idő alatt fejték ki a nemzetek egyénisége; ez a kor kezdte meg azt a fejlődést, melynek toly-tában a népek nemzetekké lettek, kivitták nemzeti egyéniségüket. E korban vált lehető-sé, hogy Gallia provinciából valaha Fran-cziaország legyen, Germánia provinciából, Né-metország. De nemcsak szélszakadás történt e szerencsés korban. Történt valami, ami a nemzeteket egymáshoz fűzte; a koronákat a háttérbe szorította. Eitől a hatalomtól azért nincs mit félniök a nemzeteknek. Más az, mint a régi császárság volt. Földi dolgokban nincs hatalma, csak az egyházakban. Üsszetartani jó, nemzetiségeket el nem nyomhat. Összekap-csoló ereje van. Összeolvastozó nincsen. Sőt meglévő világi hatalmát egyenesen egyen-súlyozza egy új császárság; a német-római. Ez a császárság nem oly télelmes többé, mint a régi, hiszen nemzeti szellem szabadsága révén szabadul fel aztán a tudomány, a művészet, s végül a hit is, és így születik meg a ren-naissance és a reformáció; a renaissance, mely minden nemzetnek meghozza a maga művészetét, és a reformáció, mely az északi fajoknak meghozza a magokhoz való val-lást. Ha a nemzeti egyéniség ki nem fejlődik, akkor ki tudja, meddig marad meg minde-mint a régi római forma? Vajon megvolnának-e ma e nélkül a bőcsipkéből épült német dómok, az egyszerre klasszikus és modern renaissance-paloták, a Rafael szép szentké-peit? Az életnek? e kifejlesztését, sokoldalúsá-gát köszönjük a népvándorlás nemzetfejlesztő áradatának.

Erről a szép és érdekes, mesés és komoly, homályos és fényes korszakról szóló jeles művel ajándékozta meg a magyar kösön-séget dr. Borovszki Samu, a jónévű történész és kiváló stílusza, kit a népvándorlás korára vonatkozó régebbi búvárlataiért a magyar tudományos Akadémia is tagjai sorába vá-lasztott.

Most nemcsak tudományának, hanem művészi érzékének is jelét adta, mikor e ko-moly, tudós munkát oly szépen írta meg, hogy olvasása valóban élvezet. A jeles mun-ka áttekinthetően és eredeti felosztásban látja ekkor répeinek történetét, különös sulyt zelyezvén a hazánk földjén megfordult nem-zetekre, kiváltképpen ez itt a lepedett római-ak, hunnok, avarok, szlávokra. Terjedelmes kötet végén világhírű orientalistánk, Gold-siher Ignác foglalja össze egy jeles kis es-rajban az Iszlám alaptanait és történetét. A nagybecsű könyv terjedelmre is, az illusz-trációk számára is főtámlulja a Nagy Képes Világtörténet eddig megjelent kötetét. A szö-vegképeken kívül vagy 100 nagy külön mel-leklet szaporítja a roppant gazdag illusz-tráció-tartalmat, s azonfelül tizenkét gyö-nyörű színes kép, melyek a legnevezetesebb mecsetek, bizanczi mozaikok, kódexek és mimitura-ok legszebbjeit mutatják be hű kép-ben. A képeknél is különösen meg kell em-lítenünk az erős magyar szempontot. Sok magyar tárgy magyar vonatkozású kép van itt összehalmozva, ami igen nehéz munka lehetett, hisz alig vannak e korból emlékeink, s ami van, nagyon szét van szórva. Itt pe-dig itt találjuk római és népvándorláskori emlékeinket, a szép csaváros fibulákat ket-tőt színes, remek képben; a Lehel körtjét és a pécsi ó-keresztlyén sirkamra falfestmé-nyét.

A kötet a „Nagy Képes Világtörténet” IV. kötetéi Az egész munka 12 kötetre van tervezve, így a most megjelent kötettel egy-harmada már a közönség kezében van. A nagy munkát megrendelhetni a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. intézet Budapest, VIII., Üllői-út 18.) s bármely hazai könyvkereske-désben, részletezésre is. Egy kötet ára díszkötésben 8 ft.

A „Vasárnapi Újság” július 22-ki szá-ma 26 képpel s a következő tartalom-mal jelent meg: „A Bodrogközöböl.” Geöcze Saroltától (a bodrogközi jótékony nőegye-sület vezetőinek arcképével és képekkel a bodrogközi házi ipar műhelyekből). — Költemények: „Ódat imék.” Erdős Renétől. „Első éj a sírban.” Bőró Bálinttól Józseftől. — Regénytár: „Jstenéért és szabadsáért.” Regény, Irta Vértesi Arnold (Goró Lajos ere-deti illusztrációival). — „Cougourdan Márius.” Regény. Irta Monton Jenő. Franciaából fordította Sarossy Bella (A párisi kiadás ere-deti illusztrációival). — „A föld.” Ebeszész. Irta Kazár Enil. — „A mainzi Guterberg-ünnp” képekkel). — A kínai nőkről.” V. P. J. Károlytól. — „Esküvő a bajor királyi családban (Mária Gabriella bajor hercegnő és férje Ruprecht bajor herceg arcképével. (— „Az oroszok kiállításá Párisban” (ké-ppel). — „Kihne és a hamis haj.” — „Az angol hajóhad látogatása Fiumében” (képek-vel). — Deák Ferencnek egy ismeretlen levele.” — „Ehető virágok.” — „Kutyate-melök.” — „Csing herceg” (arcképpel). — „Az olimpiai versenyek Párisban” (Bauer Rezső magyar világ bajnok arcképével). — Irodalom és Művészet. Közintezetek és Egyletek; Sakkjáték, Képtalány Egyveleg, stb. rendszer heti rovatok. A Vasárnapi Újság elő-fizetési ára negydekre négy kor. „Politikai Újdonságok”-kal és „Világkrónika”-val együtt hat korona Megrendelhető a Franklin-Társu-latnál, kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhe-tő a „Képes Néplap, legelősebb újság a ma-gyar nép számára felvére 2 korona 80 fillér.

Felelős szerkesztő: **Dr. Alföldy Árpád** ügyvéd.

Kiadó-laptulajdonos: **Oblát Károly.**

Hirdetések

fevetelnek legolcsóbb árak mellett lapunk kiadó-hivatalában.

Partoljuk a hazai ipart!!
Vizmentes
takaróponyvák,

melyek mérték szerint 12 óra alatt rendelésre elkészítettnek; továbbá **kender- jutta-zsákok és dohány-zsineg** legolcsóbban beszerezhetők

Büchler Samuel,
gyári-raktárában
BUDAPESTEN
V., Szabadság-tér 7 sz.

Schneider-féle **Páfrány-tokocsák** (Galandó-e-elhajító.)
Millió embernek e szer visszaadta egészségét
Kik galandférgetben gyomorjában szen-vednek.

Pántl kapigliszta fejeste-től, a páfrány-tokocsák által fájdalom nélkül jótállás mellett, s a leg-rövidebb idő alatt (6 per-c, alati) teljesen elhajtatik. Ezen kitűnő gyógyszer. fájdalom nélkül gyors és biztos eredményeért jót állás nyújtatik. Nem árt, ha pántlkapigliszta fereg nines is jelen. — Az elektor megjelölendő. — **Türvénye n védve.** Egy eredeti doboz pontos használati utasítással a bel- és külföldi részére 4 ft postai utánvértel vagy 3.50 előre való be-kiutalással. A pántlka-pigliszta tünetet n kő-vevőzek: Az aroz her-...

...szégyen, bágyadt tekintet, kék szemkarikák, le-szavanyodás, ényálkásodás, bevont nyelv, emészt-herelenség, ényágtalanság felváltva moló etvágygyal gyakori rosszul ét vagy éppen álmalok s szédülés főleg énygyomorri” egy gombolyag felszálása egész a Prákig, nyálösszegyülemés, a test megdagadása, gyomor-sav, gyomorhég, gyakori felbőgögés, heigőres, hegergetés, hullánszerű mozgások, szuró, szivó fájdalnak és szurások a belekben, szivódobogás, a verkorings rendtelenséget, különösen nőknél, gyak-ori véletlenül beálló főfájás, a buskomorságra való hajlam, éleutsány és a halál óháltása. Egyedül valódi kapható: **SCHNEIDER JÓZSEF** gyógyszerésznél, Resiczán, Fő-utca 21. (Délmagyar-orország.)

Magyar általános kötanyaggyár.
Schottola Ernő,
műszaki nagykereskedő
BUDAPEST
Fonciére-palota, Andrassy-út és Váci-körút sarkán.

Allandó raktár:
műszaki-, ipari és sebészeti gumiarúkb; **pinckezagdaszati, szőlőszeti és bo-rászati czikkokban;** mezőgazdasági kel-lékekben; **olajok és zsiradékokban;** mérlegekben; **tűzoltó felszerelésekben;** **különlegességekben;** sportezikkben; **vizhatlan gummikó penyekben;** sárczipőkben; **miniszteri előírásny**
MENTŐSZEKRENYEK
stb.

A magyar kir. államvasutak nyári menetrendje.

Sommer-Fahrordnung der königl. ung. Staatsbahnen.

— Érvényes 1900. évi május 1-jétől. — Gültig vom 1ten Mai 1900. —

Oda							Budapest k. p. u.—Zimony—Belgrád.							Vissza				
k. expr.	szem. v.	lv. sz. sz.	gyors v.	szem. v.	szem. v.		k. expr.	szem. v.	szem. v.	gyors v.	szem. v.							
11.20	7.35		2.40	3.35	10.20	ind.	11.20	7.05	10.00	1.05	6.40							
2.44	12.33	7.28	5.47	8.23	4.05	é. SZABADKA	7.57	11.59	5.20	9.46	1.57							
2.51	1.22	4.00	5.56		5.40	ind.	7.52	10.48	7.37	9.34	1.21							
	1.51	4.39	5		6.08			10.16	6.58		12.56							
	2.18	5.13	6.27		6.34			9.52	6.39	9.02	12.34							
	2.44	5.46	6.42		7.02			9.22	5.54	8.46	12.06							
	3.05	6.05	6.56		7.22			9.01	5.30	8.33	11.48							
	3.26				7.42			8.36			11.29							
	3.44				8.07			8.16			11.13							
4.23	4.06		7.41		8.29	é. UJVIDEK	6.18	7.51		7.50	10.52							

Oda		Szabadka—O-Becse.				Vissza	
V.	SZ.		V.	SZ.	V.	SZ.	
5.10	1.37	ind.	SZABADKA	é. 8.54	5.27		
5.38	2.05		Bakva	ind. 9.09	5.00		
7.00	3.28	é. 7.28	ZENTA	ind. 7.01	4.42		
8.12	5.27		Ada	6.06	2.24		
8.35	5.42		Mohol	5.45	2.07		
8.55	6.02		Bács-Petrovoszellő	5.18	1.42		
9.21	6.28	é. 7.28	O-BECSÉ	ind. 4.48	1.15		

Oda		Szeged-Rökus—Zenta.				Vissza	
V.	SZ.		V.	SZ.	V.	SZ.	
4.15	2.05	ind.	SZEGED-ROKUS	é. 9.32	5.55		
4.40	2.29		Röske	ind. 9.09	5.33		
4.58	2.48	é. 7.28	HORGOS (130)	ind. 8.50	5.15		
5.01	2.57		Horgos	é. 8.38	4.56		
5.20	3.16		Bács-Martonos	8.20	4.38		
5.43	3.39		O-Kanizsa	8.06	4.24		
6.05	4.00		Adonyan	7.37	4.00		
6.30	4.25	é. 7.28	ZENTA	ind. 7.10	3.35		

Oda		Szabadka—Baja.				Vissza	
V.	SZ.	SZ.	SZ.	SZ.	SZ.	SZ.	
6.02	1.47	6.43	ind.	SZABADKA	é. 9.37	12.43	
6.41	2.22	7.18		Csikéria	9.04	12.10	
7.22	2.54	7.50		Bács-Álmás	8.42	11.48	
7.28	3.00	7.56		Almás	8.27	11.33	
8.01	3.26	8.25		Bikty-Borsod	8.02	11.08	
8.41	4.00	8.59	é. 7.28	BAJA	ind. 7.25	10.32	

Oda		Baja—Ujvidek.				Vissza	
V.	V.	SZ.	SZ.	SZ.	SZ.	SZ.	
4.00		1.15	ind.	BAJA	é. 9.15	6.50	
4.11		1.25		Bajcszállásváros	9.08	6.42	
4.25		1.38		Vaskút	8.53	6.26	
4.51		2.01		Gara	8.32	6.00	
5.09		2.16		Rgyén	8.17	5.35	
5.37		2.39		Szániskó	8.00	5.12	
5.56		2.56		Gálova	7.36	4.40	
6.15		3.14		Nemadics	7.15	4.16	
6.25		3.23	é. 7.28	Zombor (é. 7.28)	ind. 7.05	4.05	
2.55	6.51	3.51	ind.	Zombor-vidéki	é. 6.30	11.18	
3.01	6.57	3.57		Zombor-vidéki	é. 6.23	11.11	
3.11	7.07	4.07		Pernbach-szállás	6.14	11.02	
3.20	7.16	4.16		Zsárvácz	6.06	11.54	
3.36	7.30	4.30		O-Szapár	5.52	10.40	
4.05	7.49	4.49		Broszovácz	5.37	10.26	
4.35	8.10	5.12		Hódságh	5.12	10.02	
5.11	8.35	5.37		Patahury	4.53	9.45	
5.25	8.49	5.51		Pataza	4.32	9.25	
5.46	9.16	6.13	ind.	GAJDOBRA	é. 4.14	9.07	
6.09	9.30	6.27		Bulkecs	4.00	8.55	
6.22	9.45	6.44		Petrovácz-Glozsán	3.49	8.44	
6.51	10.10	7.13		Pátrák	3.20	8.16	
7.14	10.31	7.35	é. 7.28	é. UJVIDEK	ind. 2.55	7.55	

Oda		Szeged-Rökus—Szabadka.								Vissza.	
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.		vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	
3.15	8.10	11.56	4.43	8.43	ind.	7.01	11.00	3.26	7.46	12.18	
3.32	8.27	12.12	5.00	9.09		6.42	10.44	3.10	7.30	12.01	
3.46	8.43	12.26	5.14	9.26		6.25	10.30	2.55	7.16	11.46	
3.59	8.56	12.38	5.26	9.56		5.58	10.16	2.39	7.02	11.31	
4.15	9.11	12.53	5.40	10.17		5.43	10.05	2.27	6.51	11.18	
4.27	9.22	1.04	5.51	10.35	é. SZABADKA	ind. 5.25	9.51	2.12	6.37	11.03	

Oda		Szabadka—Dalja.				Vissza			
V.	SZ.	gy. v.	SZ.		SZ.	gy. v.	SZ.	V.	V.
4.50	2.05	6.15	6.32	ind.	SZABADKA	é. 6.55	9.29	12.59	10.40
5.20	2.29		7.03		Tavankút	6.22		12.37	10.10
5.49	2.49	6.46	7.33		Bajmók	5.58	8.59	12.20	9.47
6.28	3.20	7.10	8.15		Nemes-Militics	5.06	8.33	11.44	8.58
7.00	3.41	7.26	8.34	é. ZOMBOR	ind. 4.44	8.22	11.30	11.30	8.35
7.27	4.02	7.42			Priglavceva-Szt. Iván	8.01	11.05	11.05	7.50
7.52	4.16	7.52			Szonta	7.51	10.51	10.51	7.20
8.07	4.28	8.02			é. GOMBOS	ind. 7.42	10.39	10.39	7.05
9.43	5.25	8.42			ind. EBDÖD	é. 7.02	9.42	9.42	6.00
9.59	5.37	8.52			é. DALJA	ind. 6.51	9.30	9.30	5.45

Oda		O-Becse—Ujvidek.				Vissza			
SZ.	V.	SZ.		SZ.	SZ.	V.	SZ.	V.	SZ.
4.40	10.15	4.25	ind.	O-BECSÉ	é. 6.55	12.43	7.44		
5.05	10.49	4.49		Bács-Földvár	6.33	12.16	7.22		
5.27	11.28	5.10		Csúrog	6.15	11.47	7.03		
5.49	12.00	5.32		Zsablya	5.50	11.03	6.37		
6.04	12.22	5.47		Goszpodince	5.31	10.34	6.21		
6.30	1.01	6.11		Temerin	5.14	10.10	6.04		
6.39	1.13	6.20		Jarek	4.58	9.40	5.46		
6.53	1.30	6.34	é. 7.28	VASKAPU	ind. 4.43	9.21	5.31		
7.01	1.38	6.37		ind. VASKAPU	é. 4.40	9.13	5.23		
7.24	2.05	7.00	é. 7.28	UJVIDEK	ind. 4.15	8.45	5.00		

Oda		Vaskapu—Titel.				Vissza	
SZ.	V.		V.	SZ.	V.	SZ.	
7.25	5.50	ind.	VASKAPU	é. 6.38	4.33		
7.53	6.24		Káty	6.11	4.15		
8.04	6.38		Tisza-Kálmánfalva	5.46	3.54		
8.19	7.00		Kovács-Szt. Iván	5.28	3.39		
8.33	7.18		Vilóva-Sz. János	5.07	3.25		
8.46	7.34		Lok	4.51	3.13		
9.00	7.50	é. 7.28	TITEL	ind. 4.35	3.00		

Oda		Hegyves-Feketehegy—Palánka.				Vissza	
V.	V.	V.	V.	V.	V.	V.	
8.56	7.23	ind.	HEGYVES-FEKETEHEGY	é. 7.51	6.28		
9.19	7.46		Telecska	7.29	6.06		
9.44	8.01		Kula	7.17	5.54		
9.56	8.13		Bélapusza	7.01	5.33		
10.14	8.27		Torza	6.47	5.19		
10.43	8.53		Despot-Szt. Iván—Pivnice	6.32	5.00		
11.05	9.11		Szűbás	6.03	4.28		
9.21	11.26	9.23	ind.	GAJDOBRA	é. 5.51	9.00	
9.50	11.58	9.55	é. PALÁNKA	ind. 5.04	8.31	3.26	

Jegyzet. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő órászámai kövér betűvel vannak nyomtatva.

A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvasandók.

Anmerkung. Die Stunden von Abends 6 Uhr bis Morgens 5 Uhr 59 sind fett gedruckt.

Die Zahlen auf der linken Seite sind von oben abwärts, und die auf der rechten Seite von unten aufwärts zu lesen.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Oblát Károly könyvnyomdájában, Zomborban.